

קא-א רבי יהודה אומר:

אם היתה גבוהה שפת הספינה מן הים עשרה טפחים, כי אז מותר לטלטל מן הים לתוכה ומתוכה לים. ושלא כדברי חכמים שלא חילקו בזה.⁽¹⁾

ואם היתה הספינה עמוקה בתוכה עשרה טפחים, כך שתחתית הספינה מוקפת במחיצות גבוהות עשרה טפחים, ואולם אין שפת הספינה [בראש דופןותיה] גבוהה עשרה טפחים מן הים, כי היתה משוקעת במים מכובר משאה:

מטלטלין מתוכה לים, אבל לא מן הים לתוכה, ומפרש לה ואזיל.

וממה שהתיר רבי יהודה לטלטל מתוכה לים, מוכיחה הגמרא שכחו בכרמלית לא גזרו, כי הרי לכאורה תיקשי:

מאי שנא מן הים לתוכה דלא מטלטלין,

משום דקא מטלטלין⁽²⁾ מהים שהוא כרמלית לרשות היחיד, כי הרי עמוקה הספינה עשרה טפחים ורחבה ארבעה על ארבעה טפחים. אם כן, הרי מתוכה של הספינה לים נמי, למה מותר לטלטל, והרי מטלטל מרשות היחיד לכרמלית.

אלא לאו, הכא במאי עסקינן, שמטלטל מן הספינה לים באופן ששופך מים אחרודה של ספינה [בשפת הספינה בראש הדפנות], והם נופלים משם לים, ש"כחו" הוא, ולא גזרו "כחו" בכרמלית.⁽³⁾

שמע מינה: כחו בכרמלית לא גזרו.

ומסקינן: אכן שמע מינה!

אמר רב הונא: הני ביצאתא דמישן [ספינות של העיר מישן], והן ספינות רחבות ארבעה טפחים ויותר, והולכות הן ומשפעות בתחתיתן עד כדי רוחב כחודו של סכין בלבד, אפילו אם יש למחיצות גובה עשרה

1. הטעם יתבאר בהערה 3.

2. מסתבר, שהגירסא הנכונה היא "מטלטל".

3. א. ואופן זה לא יתכן בטלטול מן הים לכרמלית, והיינו שמחלק רבי יהודה בין טלטול מים לספינה, לבין טלטול מספינה לים, רש"י.

ב. עוד ביאר רש"י: ולהכי נקט "עמוקה עשרה", דאי אינה עמוקה עשרה היא גופא כרמלית, ומטלטל להדיא אף מן הים לתוכה, [נראה שצריך לומר: ומטלטל להדיא, כלומר ממנה לים ישיר ואפילו לא דרך דפנות. ואף מן הים לתוכה]. "ואין גבוהה עשרה" נמי דוקא נקט, דאי גבוהה עשרה מותר לטלטל מן הים לתוכה, דמכרמלית לרשות היחיד דרך מקום

פטור קא מטלטל, דצריך להגביה את ידו למעלה מעשרה [וכרמלית אינה תופסת אלא עד עשרה טפחים, כן היא הפשטות, וראה אות ד], ואף על גב דברשות דאורייתא מרשות הרבים לרשות היחיד מחייב בכי האי גוונא, כרמלית מיהא דרבנן היא ולא גזרו. [והוא הדין שאם גבוהה עשרה, מותר לטלטל מתוכה לים ואפילו שלא דרך דפנות, כיון שמושיט ידו דרך מקום פטור. וכן מפורש בתוספות המובאים באות ב].

ג. הקשו התוספות: איך מסייעת הגמרא את דברי רב חייה בר אבין מדברי רבי יהודה הסובר כן, והרי חכמים נחלקו עליו!?

ותירצו התוספות בשם ר"י: בהא [בטלטול מתוכה לים דרך דפנות] לא פליגי, אלא בעמוקה עשרה וגבוהה עשרה [שהתיר רבי יהודה –

עמוקה עשרה, פירוש עמוקה לתוכה דהויא רשות היחיד, ואין גבוהה עשרה על הים מטלטלין מתוכה לים, כגון דרך דפנותיה כדמפרש ואזיל, ודוקא בשאין גבוהה עשרה, הא גבוהה, ממלא בהדיא מן הים לספינה, ובהא פליגי רבנן ... ורבי יהודה סבר, שאפילו בגבוהה עשרה מותר, דאי אפשר שלא יגיב ידו מדופני הספינה, והוי איר מקום פטור, וממלא.

והוסיף: וקשיא לי: לרבי יהודה, רשות היחיד שעולה עד לרקיע היכי משכחת לה, ואפילו תאמר דבעמוד ברשות הרבים גבוה עשרה ורחב ארבעה לא אמרינן ביה דרשותו עולה עד לרקיע [ראה בזה בשם הרמב"ן בהערות לעיל צט ב בבעייתו של רב מרדכי], הני מילי עמוד דלית ליה מחיצות, ואוירו מקום פטור, אבל חצר או ספינה שיש לה מחיצות, אמרינן בהו "רשות היחיד עולה עד לרקיע"! ותירץ מורי נר"ו, דהרמב"ן ז"ל לא אמר אלא בחצר וכיוצא בהן שהמחיצות עשויות לאוירן, ובהא הוא דאמרינן דהן עולות עד לרקיע, אבל מחיצות דספינה אינן עשויות אלא להבריח המים ואינן עשויות לאוירן, והויא לה כעמוד ברשות הרבים גבוה עשרה ורוחב ארבעה שהוא מקום פטור.

ומתבאר מדבריו פירוש מחודש, והוא: "מקום פטור" הנזכר כאן בטעמו של רבי יהודה המתיר בגבוהה עשרה, אין הכוונה לאויר שמעל הים, אלא הכוונה לאויר שמעל הספינה, וכמו שפירש את הטעם, משום שאין רשותה עולה עד לרקיע.

ולפי דבריו, מה שחילק רבי יהודה בין גבוהה עשרה מעל הים לאין גבוהה עשרה מעל הים, כי אז אף על פי שאין רשות היחיד עולה עד לרקיע, מכל מקום אין זה "מקום פטור" אלא כרמלית כשאר אויר הים עד עשרה, ולא נגרע דין כרמלית באויר זה משום הספינה שתחתיה.

מדנקט "ואינה גבוהה עשרה" — לטלטל מים לספינה ומספינה לים, כיון שמטלטל דרך מקום פטור, דרבנן סברי: דמכרמלית לרשות היחיד דרך מקום פטור אסור, אף על גב דרשויות דרבנן, ורבי יהודה שרי. אבל בעמוקה עשרה ואינה גבוהה עשרה, לטלטל מתוכה לים [דרך דפנות] לא פליגי עליה רבנן.

והכי קאמר רבי יהודה: בעמוקה עשרה וגבוהה עשרה לא מיבעיא דמותר לטלטל טלטול גמור [בין מן הים לתוכה, ובין מתוכה לים, ואפילו שלא דרך דפנות], הואיל ודרך מקום פטור קא מטלטל, [ושלא כדבריכם, שאינכם מחלקים בזה], אלא גם באינה גבוהה עשרה, יש תקנה לטלטל כגון על ידי כחו, כדמפרש הש"ס, [ובזה מפרש אני, ואיני חולק]. וראה שם, שהביאו ראיה לפירוש זה מן התוספתא. [פירוש זה הביאו משם התוספות גם הרמב"ן והרשב"א. והרמב"ן כתב עוד ביאור אחר, ראה שם. וראה עוד בתוספות רי"ד ביאור אחר].

ד. יש לעיין: הרי נחלקו אמוראים לעיל בים, מהיכן מודדים את עשרת הטפחים, ויש מי שסובר: מקרקעית הים מודדים את עשרת הטפחים, ולדעתו תיקשי: אפילו אינה גבוהה עשרה טפחים, למה אוסר רבי יהודה לטלטל מן הים לתוכה, או מתוכה לים שלא דרך דפנות!? [ואין לפרש, שלפי שיטתו יתבאר מה שאמר רבי יהודה "ואין גבוהה עשרה", דהיינו: אינה גבוהה עשרה מקרקעית הים. כי מאחר שמחיצותיה גבוהות עשרה טפחים, אי אפשר שלא תהא שפת הספינה גבוהה מקרקעית הים עשרה טפחים].

קושיא זו הקשו התוספות, ופירשו: דהכא מיירי בדליכא זיז כל שהוא להיכירא. פירוש: וכל שאין זיז להיכיר, משחינן משפת המים אפילו לשיטה זו. וראה בהערות שב"חברותא" על התוספות, ביאור ענין זה בשם רבי עקיבא איגר.

ה. כתב ב"חידושי הר"ן": רבי יהודה אומר

משלשה טפחים גובה מקרקעית הספינה — רוחב ארבעה טפחים, כלומר, מתרחבות המה לארבעה טפחים, רק בגובה שלשה טפחים או יותר מקרקעית הספינה. (7) אבל אם יש בגובה פחות משלשה טפחים — רוחב ארבעה טפחים, כי מתרחבות המה לרוחב ארבעה תוך שלשה טפחים מקרקעיתה, לית לן בה, כלומר, רשות היחיד המה, ומותר לטלטל בהן ארבע אמות, ומשום שהרי הן כמי שקרקעיתן עולה עד כאן ומחיצותיה מחיצות.

וכן אי מלינהו קני ואורבני [אם מילא את הספינות בקנים או בערבה דקה עד המקום שהן מתרחבות לארבעה טפחים], לית לן בה, כלומר, רשות היחיד המה, ומותר לטלטל בהן ארבע אמות. (8)

טפחים [שיעור מחיצה] מן המקום שמתרחבות הספינות לארבעה טפחים [כשיעור רשות היחיד], אין הן רשות היחיד, אלא כרמלית המה, ולפיכך:

אין מטלטלין בהן (4) אלא בתוך ארבע (5) אמות כשאר כרמלית.

והטעם: כי אינן רשות היחיד אפילו במקום בו נתרחו לארבעה, כי מאחר שחלק המחיצה התחתון אינו מקיף מקום ארבעה, הרי זה כמי שאין שם מחיצה, ונמצאו מחיצות הספינה למעלה — במקום שם מקיפות הן ארבעה טפחים — מחיצות תלויות, ו"מחיצה תלויה" אינה מתרת. (6)

ולא אמרן שהן כרמלית, אלא שאין בפחות

המקום שנתרחבו הספינות לארבעה טפחים, לא מישתרי, דכיון דתחתונות [אלו שכנגד המקום שאינן רחבות ארבעה טפחים] לאו מחיצה נינהו, הוה ליה [המחיצות שמעל המקום בו נתרחו הספינות לארבעה טפחים — "מחיצה" תלויה, ו"מחיצה תלויה" אינה מתרת]. רש"י.

8. א. בפשוטו, ביאור שיטת רש"י בסוגיא, הוא: "כל מחיצה שאין בין חלל המחיצות ארבעה טפחים אינן מחיצות", כלשון רש"י לעיל ט א ד"ה פתח נעול.

נמצא, שמחיצות תחתית הספינה, אשר אין שם בין המחיצות ארבעה טפחים, אין שם מחיצות עליהן. ושוב ממילא המחיצות שעליהן "מחיצה תלויה" היא, שהרי פרוצות הן מלמטה, כי בתחתיתן אין שם מחיצות עליהן, ונמצאת הספינה כולה כאילו אין לה מחיצות, ולכן אין היא אלא כרמלית. וכאשר נתבאר בפנים.

אלא, שמדברי התוספות נראה לכאורה

4. א. רש"י גורס "בתוכן".

ב. לכאורה היה נראה, שאיסור הטלטול הוא רק במקום שהן רחבים ארבעה, ומשום שתחת אותו מקום הרי זה כ"מקום פטור", ככל מקום שאינו רחב ארבעה טפחים. אלא שסתימת לשון הגמרא משמע, שאין מטלטלין בכולה אלא עד ארבע אמות.

5. כן צריך לומר, כי הכוונה היא לאמות ולא לטפחים.

6. לשון רש"י הוא: אין מטלטלין בתוכן, דלאו רשות היחיד נינהו, שאין ברחבן ארבעה מלמטה, לפיכך אין מחיצותיה מחיצות. וכונתו — לפי פשוטו — כפי שנתבאר בפנים, ויתבאר יותר בהערות בהמשך הסוגיא.

7. ובאופן זה "אפילו יש ברחבו עשרה גובה, כלומר, אפילו יש גובה עשרה טפחים מעל

שהרי מי לא תניא: רבי יוסי ברבי יהודה אומר: נעין קנה שגבוה עשרה טפחים ואין ברחבו ארבעה על ארבעה טפחים ברשות הרבים, ואולם יש בראשו טרסקל שרחב ארבעה על ארבעה טפחים, אך אין לטרסקל מחיצות גבוהות עשרה טפחים, וזרק ונח על

מתקיף לה רב נחמן: ולימא על המחיצות שמעל המקום בו נתרחבו הספינות לרוחב ארבעה טפחים "גוד אחית מחיצתא" [משוך והורד את מחיצת הספינה] בקו ישר עד קרקעית הים שמסביב לספינה, ושוב אין כאן מחיצה תלויה! (9)

יד א ד"ה אכן, ומתוך דבריו מתבארת סוגייתנו היטב: הא דבעינן ברשות היחיד שיהא לו קרקע ארבעה הוא מתרי טעמי, חדא משום דבעינן מקום הראוי לתשמיש, ובלא קרקע אין זה מקום תשמיש, ועוד נראה, דגם בלאו הכי טעמא דמקום תשמיש, עוד הוי זה מעיקר דין ושם רשות היחיד דבעינן דוקא קרקע למטה, ומשום דיסוד הדין של מקום ארבעה האמור ברשות היחיד, שזוהו עיקרו של רשות היחיד, כל חלות דינו הוא רק עם קרקע.

ושם בד"ה והנה הביא מסוגייתנו — לפי פירושו של רש"י — ראייה לא כן, וז"ל: והנה בשבת דף קא א אמר רב הונא ... וזהו דפרין רב נחמן: דלימא גוד אחית מחיצה מכנגד מדת רחבן העליון ולמטה כאילו הן יורדות עד הקרקע מבחוץ, ולא הויא שוב תלויה.

הרי מבואר מזה להדיא, דלא בעינן כלל קרקע ארבעה ברשות היחיד, דאם נימא דבלא קרקע ארבעה אינו חשוב רשות היחיד כלל, אם כן מאי פריך הגמרא דלימא גוד אחית מחיצתא, ומאי מהניא הכא גוד אחית, והלא מכל מקום בתוך הספינה הא ליכא קרקע ארבעה, וה"גוד אחית" הא אינו מועיל רק לענין שהמחיצות לא יהא בהן דין מחיצה תלויה, דדינינן להו כאילו הן עומדות בקרקע הים שלמטה, אבל מכל מקום הרי קרקע שלמטה לא מצטרף לשיעורא דקרקע ארבעה לענין תוך הספינה, כיון דקרקעית הספינה מפסקת בינתיים, ואם כן הרי צ"ע דהא חסר קרקע ארבעה בתוך הספינה. [והוסיף הגר"ח במוסגר: ולא שייך גם לומר, דהשיפוע

שלא הבינו כן את דברי רש"י, שהרי הקשו על רש"י, כי היכי דבטיל מדין רשות היחיד משום דלית ביה ארבעה, הכי נמי ליבטול מדין כרמלית, כדאמר בפרק קמא שאין כרמלית פחותה מארבעה ואקילו בה רבנן מקולי רשות היחיד, דאי הוי מקום ארבעה הוי כרמלית, ואי לא מקום פטור.

ולפי מה שנתבאר, אין מקום לקושייתם, וכמו שאכן כתב ב"שפת אמת": מה שהקשו, דגם כרמלית לא הוי אלא בפחות מארבעה, תמוה לי, הלא יש כאן גובה עשרה ברוחב ארבעה, אלא דכיון שלמטה אין רוחב ארבעה הוי "מחיצה תלויה", כדפירש רש"י, וכן הוא פלפול כל הסוגיא כאן, אי מחיצה תלויה מתרת, אם כן בכרמלית שאין צורך לשם מחיצה כלל, שפיר הוי רחב ארבעה, מה בכך דלמטה אינו רחב ארבעה הכי דלמטה. וכתב, דשוב מצא כן ב"חידושי הר"ן" בשם יש מפרשים.

והנה לפי מה שביאר ה"שפת אמת", נמצא, שבאמת אין כל הספינה חשובה כרמלית, כי בתחתית הספינה שאין שם רוחב ארבעה אין זו כרמלית, שהיא צריכה שיעור ארבעה על ארבעה. ולא משמע כן כל כך]. וראה בהערות שב"חברותא" על התוספות, שלכאורה נראה, שלפי הפירוש שנתבאר בפנים, אין מקום לכל קושיות התוספות.

9. א. נתבאר על פי רש"י. וכאשר הבין את הענין ב"חידושי רבינו חיים הלוי" המובא באות ב.
ב. כתב ב"חידושי רבינו חיים הלוי" [שבת

גביו של טרסקל, הרי זה חייב, כי דין רשות היחיד לטרסקל, על אף מחיצותיו הנמוכות.

הטרסקל מוקף מחיצות מלמטה ונעשה הטרסקל רשות היחיד.⁽¹⁰⁾

אלמא, הרי מוכח דאמרינן על מחיצותיו הקטנות של הטרסקל "גוד אחית מחיצתא", וכאילו יורדות הן עד רשות הרבים, ונמצא

הכא נמי, גבי ביצאתא דמישן, נימא "גוד אחית מחיצתא", וכאילו יש לה מחיצות עד למטה, ושוב אין זו "מחיצה תלויה"! (11)

עצמו חשוב קרקע ארבעה, דמצרפינן ליה לשיעורא דקרקע ארבעה מכל השיפוע ביחד, ומטעמא דשני מקומות גם כן מצטרפי לקרקע ארבעה. זה אינו, דכיון דבתוך השיפוע, הא לא הוי רשות היחיד, כיון שאין שם מחיצות ארבעה, ואם כן ממילא דלא משלים דין קרקע ארבעה גם לענין על גביו, כיון דאינו חשוב רשות היחיד במקומו].

ומאי פריך הגמרא דלימא גוד אחית, והא אף דאמרינן גוד אחית, גם כן אין בתוך הספינה דין רשות היחיד, אלא ודאי דלא בעינן כלל ברשות היחיד קרקע ארבעה, ורק מקום ארבעה לחוד צריכינן, וכל דין קרקע ארבעה דבעינן ברשות היחיד, הוא רק בכדי שיהא מקום תשיש, ובזה מהני מה דחזי למינח עליה מידי ולהשתמש, ועל כן שפיר מהני הכא "גוד אחית" דלא תיהוי מחיצה תלויה, וממילא דתוך הספינה למעלה במקום שיש ארבעה הוי רשות היחיד, כיון דיש שם מקום ארבעה, וקרקע ארבעה הא לא צריכינן כלל.

ג. מן הסוגיא ודברי רש"י מתבאר בגדר "מחיצה תלויה", שאם כי הרשות מתחילה מן המקום שיש שם רוחב ארבעה [כי רק במקום זה יש שם חלל ארבעה ראויים לשימוש, על ידי "אי בעי מנח עלה מידי ומשתמש", וכמו שכתב הגר"ח], מכל מקום חשובות מחיצותיה תלויות, אם כי תלויות הן מתחת הרשות.

ועוד מתבאר: אם מגיעות המחיצות עד קרקעית הספינה ואין אור בין המחיצה ובין קרקעית הספינה, שוב אין זו מחיצה תלויה,

שהרי כל הספינות רשות היחיד המה אף שאין מגיעות מחיצותיה עד קרקעית היס. ולא עוד, אלא אפילו כשתחתית הספינה אינה רשות היחיד, מכל מקום די במחיצות המגיעות עד קרקעית הספינה. שהרי לא נקראו מחיצות אלו "מחיצות תלויות" אלא משום שמחיצותיה התחתונות אין שם מחיצות עליהם, [כמבואר ברש"י, שכתב: דכיון דתחתונות היינו אלו שכנגד המקום שאינן רחבות ארבעה טפחים לאו מחיצה נינהו, והוא כפי שנתבאר, דכל מחיצה שאינה עשויה לחלל ארבעה אינה מחיצה]. הרי משמע, אם לא כלל זה אין מחיצותיה תלויות ומשום שמגיעות הן עד קרקעית הספינה, ואף שאותו חלק תחתון אינו רשות היחיד, כי הרי אין רשות היחיד בפחות מארבעה על ארבעה.

אבל כשיש אור בין המחיצה והספינה, כי אז אין די במה שמגיעות המחיצות עד כנגד קרקעית הספינה, אלא צריך שיהיו מחיצות מגיעות עד קרקעית היס, וכמבואר ברש"י, שקושיית הגמרא היתה נאמר "גוד אחית מחיצתא" עד קרקעית היס.

10. ראה הערה לקמן בהמשך הסוגיא, גבי עמוד שאין בעיקרו ארבעה.

11. התוספות מקשים על פירוש רש"י, ומסכימים עם פירוש רבינו חננאל. ועיקר תוכן פירושו הוא: ספינות אלו אינן אטומות מלמטה, אלא עשויים פסין שיש ביניהם שלשה טפחים, ואכן המים נכנסים שם, ולכן הן עשויות. והטעם

מתקיף לה רב יוסף לקושייתו של רב נחמן: **ולא שמייעא להו** (12) **להא דאמר רב יהודה אמר רב, ומטו בה משום רבי חייא** [יש שמטין בדבר להכריע ולומר, שרבי חייא אמר כן] **ותני עלה: (13) וחכמים פוטרין**. הרי שהם אינם סוברים לאמר "גוד אחית מחיצתא" (14).

אמר ליה אבוי לרב יוסף: ואת לא תסברא [וכי אתה אינך מודה] **שכולי עלמא אומרים "גוד אחית מחיצתא", ודוקא גבי טרסקל נחלקו חכמים!?**

והתניא: עמוד ברשות הרבים, אשר גגו גבוה עשרה טפחים ורחב ארבעה על ארבעה טפחים, ואולם אין בעיקרו מתחת

לגג העמוד רוחב ארבעה טפחים, כי בשיפוע הוא עשוי, **ויש בקצר** [במקום הצר] **שלו שלשה טפחים, כלומר, אותו חלק מן העמוד שאינו רחב ארבעה טפחים גבוה שלשה טפחים מן הקרקע, כי אין העמוד מתרחב לרוחב ארבעה טפחים אלא למעלה משלשה טפחים מקרקע רשות הרבים, (15) וזרק, ונח על גביו, הרי זה חייב.**

אלמא, אמרינן על דפנות העמוד במקום שנתרחבו לכדי ארבעה טפחים ביניהם, "גוד אחית מחיצתא". שהרי אם לא נאמר כן, אין נעשה ראשו של העמוד רשות היחיד, והרי אין לעמוד זה מחיצות עשרה שיש ביניהם ארבעה על ארבעה טפחים. (16) **הכא נמי, גבי ספינה, נימא "גוד אחית מחיצתא" ?!**

טפחים בעיקרו, ומתוך כך אין הגדיים בוקעין תחתיו, כדלקמן.

16. ראה רש"י לעיל ו ב ד"ה גמורה, שכל עמוד חשוב בראשו רשות היחיד משום "דאמרינן מארבע צדדין גוד אסיק פני המחיצה על ראשו, ונמצא ראשו מוקף מארבע צדדין וחללו ארבעה". ואם כן נמצא, שמתחילה אנו אומרים "גוד אחית מחיצתא", ושוב אנו אומרים "גוד אסיק מחיצתא".

וראה בהערות לעיל צט ב בשם הגר"ח, שצייד לומר בדעת הרמב"ן, שאין אומרים בעמוד גוד אסיק מחיצתא. ושם נתבאר שהרמב"ן הבין כן גם בדעת רש"י. ויש להעיר מלשון רש"י בסוגייתנו גבי טרסקל: "שאנו אומרים במחיצות הטרסקל גוד אחית ונמצאו מקיפות את הקנה, והווי להו היקף מחיצות מן הקרקע ולמעלה לשווייה ראשו רשות היחיד", ואין במשמע לשון זו שאומרים "גוד אסיק מחיצתא".

שאינן הן רשות היחיד, אף שיש להן מחיצותעשרה, ואף רחבות הן ארבעה טפחים, הוא משום שהקרקעית פרוצה לכרמלית. [וראה בדבריהם ביאור מה שאמרו "ולא אמרין"]. וקושיית הגמרא דלימא "גוד אחית מחיצתא", פירש הר"ח: רואין כאילו דופני הספינה עקומין ומסבבין הנסרים [מלמטה], ונמצאו הנסרים מחוברין.

12. אולי צריך לומר "ולא שמיע ליה", היינו: וכי לא שמע רב נחמן.

13. נראה, שהכוונה היא: רב, ויש אומרים רבי חייא, הביאו ברייתא זו.

14. כתב רש"י: וחכמים פוטרין אלמא לא אמרינן גוד אחית מחיצתא להתיר מחיצה תלויה.

15. נתבאר על פי רש"י. אבל התוספות פירשו: אין בעיקרו רוחב ארבעה, אך יש רוחב שלשה

אמר תירץ ליה רב אשי לרב אחא בריה דרב אחא: בקיעת דגים לא שמייה בקיעה, לפי שאין בקיעתן נראית.⁽²⁰⁾

ומנא תימרא, ומנין אנו יודעים שבקיעת דגים אינה חשובה בקיעה?

דבעא מיניה רבי טבלא מרב: "מחיצה תלויה", מהו שתתיר בחורבה לטלטל בה? כלומר, חורבה קירותיה הרוסים, ויש בה מחיצות תלויות שאינן מגיעות עד הקרקע. ונסתפק רבי טבלא אם מחיצות כאלו מועילות לחורבה שלא תיחשב כפרוצה לרשות הרבים ולא תיאסר בטלטול.⁽²¹⁾

ואמר ליה רב לרבי טבלא: אין מחיצה תלויה

מתרת אלא במים. וכגון זה ששנו בעירובין קא-ב פז ב, גבי גזוזטרא שהיא גבוהה מן הים שעושה מחיצה תלויה בגזוזטרא וממלא דרכה, וכן מצינו עוד שם פו א שהתירו חכמים למלאות מבור שבין שתי חצירות על

מוסיף אביי ואומר לרב יוסף: (17) ודקשיא לך מדברי חכמים הפוטרים גבי טרסקל, מידי איריא?! כלומר, וכי הנידון דומה לראיה?! והרי התב, גבי טרסקל, לא סוברים חכמים לומר "גוד אחית מחיצתא", משום דהויא ליה אותה מחיצה שכאילו ירדה עד למטה, מחיצה שהגדיים בוקעין בה, והם מבטלים את המחיצה.

אבל הכא, בספינה ובעמוד צר, הויא לה מחיצה שאין הגדיים בוקעין בה. שאין ניכרת בים בקיעה כל שהיא, (18) ואף בעמוד אין דרך גדיים להתחכך בעמוד ולעבור תחת השיפוע, כי השיפוע אינו אלא מעט.⁽¹⁹⁾

אמר, תמה ליה רב אחא בריה דרב אחא לרב אשי: גבי ספינה נמי, הא איכא בקיעת דגים הבוקעים במקום המחיצה שכאילו ירדה עד לקרקע. ויבטלו הדגים את המחיצה כשם שהגדיים מבטלים אותה!?

אינו משום שהגדיים בוקעים תחתיו, שהרי אף בים שאין שם בקיעה ניכרת, מכל מקום אין הספינות נעשות רשות היחיד אלא משום שאנו אומרים "גוד אחית מחיצתא", אלא דבאופן זה אף חכמים מודים שאומרים "גוד אחית מחיצתא", והוא מבטל שם "מחיצה תלויה" מן המחיצה. [וראה סוגיית הגמרא לעיל צז א, גבי דפנות סוכה הגבוהות מן הארץ שלשה טפחים. וראה במאירי ד"ה ומאחר שביארנו, ב"חידושי הר"ן ד"ה אין וב"חזון איש" סח י].

21. כן פירש רש"י. ומשמע שהספק הוא על המחיצה הרביעית, שבלעדיה אסור לטלטל משום שהיא פרוצה לרשות הרבים אפילו אם יש לה שלש מחיצות העושות אותה לרשות היחיד, ומשום ש"נפרצה במלואה למקום האסור לה".

17. כן הוא פירושו של רש"י. וראה בעמוד ב שסתר רש"י פירוש אחר של רבותיו.

18. כדמפרש ואזיל, שבקיעת דגים אינה ניכרת ואינה מבטלת את המחיצה.

19. בהערה 15 נתבאר בשם התוספות, המפרשים שהעמוד רחב שלשה טפחים, וזה הוא מה שאמרו "ויש בעיקרו שלשה", ומכאן תמהו על פירושו של רש"י, כי לפי דבריו שאין הברייתא נותנת את מידת רוחבו של העיקר, אם כן משמע גם באופן שהוא דק כקנה, ואם כן דומה הוא ממש לקנה ובראשו טרסקל שהגדיים בוקעים תחתיו.

20. מתבאר מן הסוגיא, דפסול "מחיצה תלויה"